

ПРЕС КЛИПИНГ

21. септембар 2016.

НАСЛОВИ

ТРОШКОВИ ПРЕМАШИЛИ ПРИМАЊА: Српској породици недостаје 1.500 динара да прегура месец (стр. 2)

Остали без посла и отпремнина (стр. 3)

Извештај Ерсте групе: Српска економија расте и у другој половини године (стр. 4)

ВЛАДА ПЛАНИРА ЈЕДНОКРАТНУ ПОМОЋ Пензионерима за Нову годину по 5.000 динара (стр. 6)

Високе отпремнине скоро дуплирале одлазак из ЕПС-а (стр. 7)

ЕПС смањује број запослених, почело пријављивање за отпремнине (стр. 9)

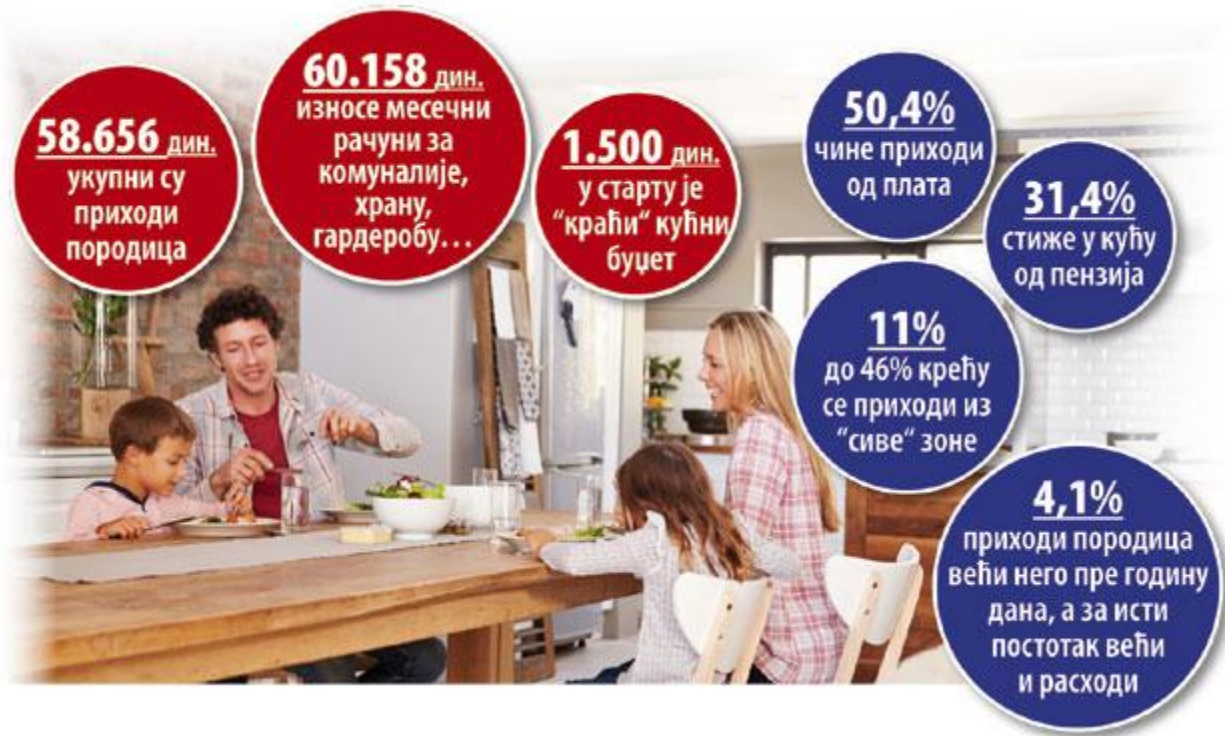
Српска домаћинства потроше 1.500 динара више него што приходују (стр. 10)

НАС НИКО НИШТА И НЕ ПИТА (СТР. 11)

ТРОШКОВИ ПРЕМАШИЛИ ПРИМАЊА: Српској породици недостаје 1.500 динара да прегура месец

Аутор: Д. МАРИНКОВИЋ

Све теже излазимо на крај са месечним рачунима. Минус намирује "сива зона", кредити и рођаци из света

СВЕ теже излазимо на крај са месечним рачунима! Према последњем мерењу званичне статистике, у старту нам у кућном буџету недостаје око 1.500 динара. Просечна породица у Србији у другом кварталу 2016. године месечно је приходовала по 58.656 динара, а истовремено њени издаци за храну, комуналије, одећу, обућу износили су 60.158 динара. То значи да су месечни трошкови увелико премашили просечна примања грађана.

- У потрошњи домаћинства највећи удео чине расходи за храну и безалкохолна пића, чак 34,5 одсто и за становање, воду, електричну енергију, гас и остала горива 16,3 одсто - кажу у Заводу за статистику Србије. - У поређењу са првим кварталом ове године, приходи су мањи за 0,9 одсто, а за 4,1 одсто већи него у истом периоду лани, док су издаци 0,8 одсто мањи него у претходном кварталу, а за четири одсто већи него пре годину дана.

Како изаћи на крај са месечним издацима? Како породице да надоместе тај мањак, штедњом или допунским послом, помоћи рођака, дознакама из иностранства...

- У основи могу бити два извора да се надомести мањак прихода у буџету грађана Србије - каже економиста Данило Шуковић. - Први је штедња првенствено на храни, јер можете се хранити више или мање квалитетно. То се извесно неповољно одражава на здравље људи, али према оној народној "сила бога не моли". Други извор је задуживање. Људи су принуђени да улазе у разне облике задуживања и тако бар за неко време избегавају сусрет са суровом реалношћу, и ризикују западање у дужничко ропство. Наведени подаци показују колико је сиромаштво у Србији широко распрострањено и дубоко укоренењено. Зато су нам потребне дугорочне стопе раста од пет одсто и више, како би дошло до осетнијег раста стандарда и смањења сиромаштва.

ПЕНЗИЈЕ СРПСКО домаћинство највише новца прибавља од запослених у сталном радном односу - 50,4 одсто, али зато трећину породице финансира - пензионер, јер пензије чине 31,4 одсто укупних прихода домаћинства. Следе натурална потрошња - 3,7 одсто, односно помоћ родитеља и фамилије, примања од социјалног осигурања (3,3), приходи ван редовног радног односа три одсто, приходи од пољопривреде, лова и риболова 2,8 одсто...

У Мрежи за пословну подршку истичу да је ово питање доста комплексно, јер наша званична статистика ни у погледу прихода, ни у погледу трошкова просечног домаћинства не обухвата приходе у сивој економији, нити расходе, односно услуге и куповину робе ван легалних токова.

- Наше и неке друге независне анализе показују да се зависно од деле земље приходи просечног домаћинства из сиве зоне крећу у распону од 11 до 46 одсто, а расходи из сиве зоне у распону од девет до 39,6 одсто - каже за "Новости" Драгољуб Рајић, привредни консултант. - Да нема сиве економије и дознака наших људи из иностранства, које су званично између 2,5 и три милијарде евра годишње, али и плаћања робе на одложено у домаћој легалној трговини, скоро 37 одсто наших суграђана било би егзистенцијално угрожено, да не кажем гладно, јер подаци којима расположемо показују колико је стање озбиљно.

У потрошачким организацијама се питају како људи уопште преживљавају у таквим условима. Према статистичарима, трочлана породица месечно треба да са око 60.000 динара подмири све потребе од хране и одеће до комуналија, односно да плати струју, воду, грејање, превоз, књиге, подмири кредите, вртић, рекреацију... што је, мора се признати, немогућа мисија.

Остали без посла и отпремнина

Аутор: М. ЛУКОВИЋ

Невоље 14 бивших радника "Ласте" из пословне јединице ове фирме у Крагујевцу. Примљени 2014. када није било дозвољено запошљавање у државним фирмама

ГРУПУ, сада већ бивших радника "Ласте" који су без посла остали у јулу ове године када је угашена пословна јединица ове фирме у Крагујевцу, снашла је нова невоља. Из фирме им је поручено да немају право ни на отпремнине.

Радници тврде да је њих 14 противзаконито изузетно из социјалног програма који је "Ласта" понудила за свих 130 запослених, уз образложење да су они у стални радни однос примљени након 2014. године када није било дозвољено запошљавање у државним фирмама.

- Нас четрнаест добило је усмено обавештење из "Ласте" да немамо право на отпремнине, иако смо се пријавили за понуђени социјални програм. Већ данима обијамо прагове фирме у Београду, Министарства за рад, синдиката и других институција. Покушавамо да исправимо ту неправду, али засад нема никаквог конкретног одговора - јада се Момчило Гачић, који има 13 година непрекидног стажа, али је решење о сталном запослењу добио тек 2014. године.

Када је током 2010. године, после пропасти "Аутосаобраћаја", градска управа потписала уговор са "Ластом" о обављању градског превоза у овом граду, београдска фирма је преузела и 130 радника из Крагујевца. Међу њима је и Гачић који има 13 година стажа у "Аутосаобраћају", а остало у "Ласту".

Сада је и "Ласта" у проблемима. Због поступка приватизације и реструктурирања у јулу ове године споразумно је са надлежнима у градској управи раскинула уговор о превозу путника у градском саобраћају у Крагујевцу. Тиме је и 130 радника у овдашњој Пословној јединици "Ласте" остало без посла. Понуђен им је социјални програм који су сви прихватили.

- Били смо принуђени да прихватимо социјални програм. Претходно су нас условили да се одрекнемо поравнања са "Аутосаобраћајом" зарад преласка у ову фирму. Извесно време су нас "водили" на уговоре од по три или шест месеци, а онда и дали решења за стално запослење - појашњава Славиша Стевић. - У радним књижицама стоји да радимо у "Ласту" од 2010. без дана прекида, али ни то, изгледа, некеме није битно. Избацују нас на улицу без ичега.

ШТРАЈК

РАДНИЦИ најављују да ће, уколико не дође до договора са надлежнима и не добију отпремнине, започети штрајк у просторијама "Ласте" у Београду.

- Нећемо одустати. Тражимо само да се испоштује социјални програм који је фирма сама понудила - поручују радници. Иначе, понуђене отпремнине су 200 евра по години стажа.

Извештај Ерсте групе: Српска економија расте и у другој половини године

Извор: Танјуг

Истраживачки тим Ерсте групе подигао је прогнозу раста бруто домаћег производа (БДП) Србије за 2016. годину на 2,6 одсто са претходних 2,2 процента, оцењујући, у најновијем извештају "Србија - Макроекономски изгледи", да ће се позитивна кретања из првог полутођа наставити и у другом делу године.

У првој половини 2016. године српска економија је порасла у просеку за 2,8 одсто на међугодишњем нивоу, углавном под утицајем домаће тражње, где су инвестиције задржале снажан тренд, а приватна потрошња почела да убрзава, пише у извештају.

Подаци о резултатима БДП-а за прва два квартала показују да је економија у фази експанзије, са растом од 3,8 одсто међугодишње у првом кварталу и 2,0 одсто међугодишње у другом кварталу.

"Очекујемо да се у преосталом делу године позитивна економска кретања наставе, па смо стога кориговали своју прогнозу са 2,2 одсто на 2,6 одсто међугодишње", наводе аналитичари Ерсте групе и предвиђају да ће тренд раста углавном бити подржан растом домаће тражње, док би учинак нето извоза могао да буде неутралнији, јер ће снажнија домаћа тражња извршити притисак на страни увоза.

У истом периоду је, додаје се даље, биланс текућих трансакција испољио позитивна кретања, јер се дефицит смањило за скоро 20 одсто међугодишње захваљујући паду трговинског дефицита од 13 процената међугодишње и порасту суфицита биланса услуга, док су биланси прихода играли неутралнију улогу.

"У фискалној сфери смо могли да видимо значајно боље резултате буџета", констатују аналитичари Ерсте групе, додајући, међутим, да на такав резултат снажно утичу разни једнократни ефекти и ниже исплате отпремнина од планираних.

"Уколико се таква кретања одрже, могли бисмо да видимо снижавање дефицита на око 2,5 одсто БДП-а наспрам првобитно планираних 4,0 одсто".

Нижи дефицит, смањење потенцијалних обавеза и повољније рефинансирање на домаћем тржишту такође су довели до смањења јавног дуга, који се стабилизовао и у наредном периоду би могао да крене опадајућом путањом и да на крају године буде око 74,5 до 75 одсто БДП-а, наспрам 75,9 процената на крају 2015, оцењује Ерсте група.

Монетарна политика је остала релаксирана, јер је Народна банка Србије од почетка године смањила референтну стопу за 50 базних поена, чиме је дошла до историјског минимума од 4,0 одсто. На одлуке НБС је углавном утицао амбијент ниске инфлације и одлагање повећања стопе Федералних резерви САД, напомиње се у извештају.

"У монетарној сфери и даље видимо простор за додатно смањење стопе за 25 базних поена, јер је инфлација и даље испод циљног коридора и релативно је ниска вероватноћа да ће се стопа Федералних резерви САД повећати пре децембра, док девизно тржиште и даље показује присуство притисака у правцу апресијације".

Аналитичари Ерсте групе процењују да ће се инфлација постепено убрзавати и кретати према средини циљног интервала од 4,0 одсто плус/минус 1,5 одсто у првој половини 2017, под утицајем јаче домаће тражње, постепене стабилизације цена берзанске робе на међународним

тржиштима и повећања регулисане цене електричне енергије планираног за октобар 2016. године.

Поправили су се и резултати тржишта рада, при чему се стопа запослености повећала са 42,6 одсто у другом кварталу 2015. на 45,9 одсто у другом кварталу 2016, а стопа незапослености је дошла на 15,2 процента, указују економски стручњаци Ерсте групе.

"Као главне позитивне ризике по пројекцију, видимо наставак добрих резултата на страни инвестиција захваљујући стабилнијем економском амбијенту, прописима који погодују пословању и програму санације проблематичних кредита који ће побољшати кредитни потенцијал у банкарском сектору и амбијент ниске инфлације".

Исто тако, бољи изгледи у погледу раста за већину главних трговинских партнера требало би да наставе да подржавају извозну страну, што би требало да релативно компензује притиске у правцу повећања увоза који долазе од растуће домаће тражње, пише у документу Ерсте групе. Додаје се, међутим, да структурне реформе и даље касне.

ВЛАДА ПЛАНИРА ЈЕДНОКРАТНУ ПОМОЋ Пензионерима за Нову годину по 5.000 динара

Аутори: Ивана Мاستиловић Јаснић , Бојана Богосав

Пензионерима ће пред Нову Годину бити исплаћена једнократна помоћ која ће износити између 5.000 и 7.000 динара.

Како незванично сазнаје "Блиц", у току су разговори у Министарству финансија са делегацијом Међународног монетарног фонда, а исплата поменуте једнократне помоћи је једна од тема, с обзиром на то да наше власти сматрају да је стање државне касе такво да апсолутно неће бити никаквих проблема да се ова идеја спроведе у дело.

Према нашим сазнањима, констатовано је да је исплата помоћи реална и да њоме неће бити угрожен систем, односно да ће резултати на крају године бити такви да ће пензионерима моћи да се да се исплати одређена сума, само још није прецизирамо о колико новца је реч.

То је, гостујући у недељу увече у специјалној емисији "Око" на РТС-у, наговестио и премијер Александар Вучић.

Међутим, како за "Блиц" наводи економиста Љубомир Маџар, иако једнократна помоћ за пензионере јесте изводљива, није сигурно да је баш сви економски параметри оправдавају.

- Остварен је суфицит, али он је краткорочани не би требало да нас завашава. Државна каса је пренапрегнута, а ми смо још увек финансијски нестабилни - сматра Маџар.

Наш саговорник додаје и да је прерано говорити о повећању плата и пензија у јавном сектору.

- И та најављена једнократна помоћ је врста оптерећења. Она чак може да створи навику или инерцију. Такође, нисам сигуран ни колико ће се таква одлука допасти Међународном монетарном фонду, иако ће можда бити спреман да је претрпи - каже Маржар.

Са становишта целог друштва, каже он, боље би било да све остане овако како је.

- Свестан сам да су пензије мале и недовољне. И да се човек пита како уопште са тим парама преживети. Али мислим да сада није тренутак да се било шта мења - закључује он.

С друге стране, пензионери ће оберучке дочекати ову исплату. Наравно, биће то и компензација за изостанак повећања примања које ће добити просвета, здравство, полиција, војници...

Претходница ММФ у Београду

У посети Београду, иначе, тренутно је претходница мисије ММФ која стиже крајем октобра. То је такозвана стаф визит, а у плану су разговори са свим министарствима, пре свега како би се дефинисали параметри за наредни буџет.

ПОЛИТИКА ONLINE

Високе отпремнине скоро дуплирале одлазак из ЕПС-а

Аутор: Јасна Петровић-Стојановић

Највеће отпремнине добиће радници с бенефицираним радним стажом – 27 просечних бруто плата или око два милиона динара. – Уместо 1.000, за отпремнине се пријавило 1.700 запослених у ЕПС-у

Иако би радници јавних предузећа који би пристали на споразумни раскид радног односа желели што пре да сазнају колика их отпремнина чека када остану без посла, за сада информацију о томе имају запослени у Електропривреди Србије и „Железници”.

Највеће отпремнине у ЕПС-у добиће радници са бенефицираним радним стажом – 27 просечних бруто плата. Ако се узме у обзир да је просечна плата у овом предузећу око 75.000 динара, ова категорија радника ће добити по два милиона динара. Радници који стичу услов за пензије добиће отпремнине 200 евра по години стажа и три просечне плате.

Проф. др Бранко Ковачевић, председник Надзорног одбора ЕПС-а, каже за „Политику”, да информацију о висини отпремнина сваки радник може видети на сајту синдиката ЕДБ-а тако да тајни нема коме шта припада.

– Висина отпремнина зависи од дужине радног стажа. Потом да ли је реч о бенефицираном радном стажу, колико је коме остало до пензије – објашњава он и додаје да ће ЕПС исплатити од пет до 27 просечних бруто плата, остварених у првих шест месеци ове године.

– Већ сада се пријавило дупло више него што је било предвиђено. Уместо 1.000 на списку је 1.700 радника. То је много, па ако би сви они напустили ЕПС настао би велики проблем у производњи – истиче Ковачевић.

Упитан да ли се овом висином отпремнина удовољило захтевима ММФ-а, Ковачевић верује да јесте, додајући да ће они који стичу услов за пензију добити отпремнине од 200 евра по години стажа и по три лична дохотка.

– Договорено је да се веће отпремнине дају онима који имају више до пензије, јер су млади и треба им пошто остају без посла, омогућити да се снађу на други начин – објашњава Ковачевић.

Оним запосленима који истовремено испуњавају више услова из више различитих категорија исплатиће се стимулативне накнаде које су најповољније за радника, каже Ковачевић.

Када је реч о „Железницама Србије”, у којима се 2000 радника пријавило за добровољни одлазак, запослени који не испуњавају услов за пензију имају право на отпремнину у висини збира трећине зараде за сваку навршену годину рада, увећану за 50 одсто или у висини од 200 евра за сваку навршену годину рада. Просечна бруто зарада у „Железницама” је око 53.000 динара.

За просечан стаж од 30 година запослени би могао добити око 6.500 евра, а за 1.604 радника, међу којима су и они који испуњавају један услов за пензију, требало би обезбедити до краја године око 10 милиона евра за исплату отпремнина.

Стеван Целатовић, директор „Ресавице” каже за „Политику” да коначан договор о висини отпремнина и броју вишкова радника у овом предузећу још није утврђен.

– Надлежна министарства предлажу 200 евра по години стажа. Ми тражимо више. Наравно, не по 1.000 евра као што је случај с ЕПС-ом, али лично се залажем да то буде 500 и више евра по години стажа, каже он.

Први човек „Ресавице”, с друге стране објашњава, да они и немају вишак рудара, него мањак рудника и свега 15 запослених у администрацији, али да има оних који раде у сепарацији и другим радним местима који су им неопходни.

У „РТБ Бору”, како се незванично сазнаје, нема договора о коначном износу отпремнина. Једно време се говорило о 200 евра по години стажа, сада је неко затишје, тако да је ово остало и даље отворено питање.

ЕПС смањује број запослених, почело пријављивање за отпремнине

ИЗВОР:РТС

Припремила: Ружица Врањковић

У Складу са препорукама ММФ-а и Светске банке, ЕПС је почео смањење броја запослених. Из Електропривреде саопштавају да је после вишемесечних преговора са синдикатом и Владом договорено да добровољно уз отпремнину могу отићи само они који су пред пензијом и они који желе превремену пензију. До краја године предузеће треба да напусти хиљаду људи, али тај број ће, кажу, бити бар двоструко већи.

Први пакет добровољног одласка из ЕПС-а реализује се кроз три категорије: у првој су они који имају оба услова за пензију – и године живота и године стажа. У другој су они са бенефицираним радним стажом, а у трећој категорији са 40 година стажа, а немају 65 година живота. У синдикату подсећају на тешке и ризичне услове рада рудара, монтера и радника у производњи.

"Наши радници не могу да раде на тим местима до 65 година живота, тако да је то једна од кључних категорија за које смо ми тражили да, ако морају да плаћају пенале, нека плаћају, али до година постарења, како је то закон предвидео. А за оне људе који немају бенефиције, а исто су радили у производњи, да плаћају пенале до 65 година живота па да се врате на пуну пензију", објашњава Милан Ђорђевић, председник синдиката радника ЕПС-а.

Рачуница показује да ће они који одлазе из ЕПС-а добити добре отпремнине, у зависности од категорије од 400.000 до два милиона динара.

"Одлуком Надзорног одбора, висина отпремнина креће се од пет од 21 просечне бруто плате. 'Електропривреда Србије' је почела оптимизацију броја запослених којом ће уштедети око 100 милиона евра до 2020. године", наводи ЕПС.

Пријављивање за добровољни одлазак почело је у свим деловима Електропривреде и трајаће месец дана.

"Оно што не смемо да дозволимо је да се угрози сам процес производње зато што је много стар кадар у производњи. Имамо мањак радника у производњи, људи су одлазили годинама, а нисмо примали нове. Просечна старост је око 50 година", истиче председник Надзорног одбора ЕПС-а Бранко Ковачевић.

Ђорђевић сматра да је одавно требало да дођу млади кадрови.

"На њихово место требало је већ одавно да дођу млади кадрови, млади радници јер неће имати ко да ради. Код нас у ЕПС-у мајстори буквално немају кога да науче и коме да пренесу знање", каже Ђорђевић.

ЕПС има 31.000 запослених. Препорука ММФ-а и Светске банке је да до 2020. године смање број радника за 5.000.

Српска домаћинства потроше 1.500 динара више него што приходују

Аутор: Љ. Малешевић

Већ неколико година домаћинства у Србији су прави мађионичари у изласку на крај с месечним рачунима. Стално им недостаје неколико хиљада динара да би покрила

барем оно што званична статистика сматра да им припада и мањак новца „навлаче” са свих страна. По последњим подацима Републичког завода за статистику, месечни издаци домаћинстава већи су око 1.500 динара од прихода. Јер, статистика тврди да су у другом кварталу ове године просечни месечни приходи у новцу и натури износили 58.656, а издаци 60.158 динара. Разлика је раније била и већа, и то две и две и по хиљаде, па су ипак домаћинства успевала да је закрпе и натегну. Како и уз помоћ којих све трикова – то само она знаји. Неки имају срећу да им блиска робина ради у иностранству и сваког месеца тутне стотину-две евра, неки раде у сивој зони, а има и оних који су се латили мотике да би себи обезбедили барем храну. Има и оних који узимају кредите па се број задужених појединаца у последње време повећава.

Било како било, јасно је да чак и сувопарни статистички подаци указују на то да све теже излазимо на крај с месечним рачунима и да је то епидемија која влада целом државом. Највећи удео у приходима у новцу и натури домаћинства су имала из примања из редовног радног односа – 50,4 одсто, пензија 31,4 одсто, натурална потрошња 3,7 одсто, остала примања од социјалног осигурања 3,3 одсто, приходи ван редовног радног односа три одсто, приходи од пољопривреде, лова и роболова 2,8 одсто. Чак и ти подаци указују на то да трећина српских домаћинстава заправо данас опстаје захваљујући пензионерима, односно да су они са својим скромним пензијама главни финансијери својих породица у којој су деца, па чак и унучад, без посла. Због тога је још значајнија редовна исплата пензија јер је јасно да би њеним кашњењем аутоматски трећина српских домаћинстава остала без највећег удела у приходима.

У личној потрошњи домаћинстава највећи удео имали су расходи за храну и безалкохолна пића – 34,5 одсто и за становање, воду, електричну енергију, гас и остала горива – 16,3 одсто. Ако се прихвати статистички податак да су издаци домаћинстава на крају другог квартала износили 60.158 динара, значи да више од половине тог новца одлази само на храну и комуналије. Од преостале нешто мање од половине прихода домаћинства треба да подмире све остале потребе, а то значи транспорт, одећа и обућа, остале услуге, телекомуникације, рекреација и култура, алкохолна пића и дуван, намештај и текуће одржавање и здравље, односно куповину лекова.

Из тога произлази да приходи заправо у највећој мери служе да би се јело и становало, а за остало може да буде и не мора, а најмање се улаже у образовање, културу и здравље.

Многим економским стручњацима није јасно како домаћинства уопште преживљавају и како се сналазе у тој готово немогућој мисији. То исто питање постављају и у потрошачким организацијама јер верују да чак и такви статистички подаци варају те да су примања домаћинства много мања од трошкова који су се над њих надвили. Подсећају на то да у многим домаћинствима живе они који немају стална примања, који зависе од привремених и повремених послова, али и они који раде за минималац. Потребна су чак три минималца да би се покрили „статистички” трошкови домаћинства.

Сива економија „ублажава” глад

Привредни консултант Драгољуб Рајић тврди да би, да нема сиве економије и дознака из иностранства, које су званично између две и по и три милијарде евра годишње, као и одложеног плаћања, готово 37 одсто домаћинства у Србији било егзистенцијално угрожено, односно гладно.

– Подаци Мреже за пословну политику, али и неких други, указују на то да сва домаћинства у Србији не живе исто и да то зависи од дела земље у којем су – рекао је Рајић. – Приходи просечног домаћинства из сиве економије у неким деловима државе крећу се у распону од 11 до 46 одсто, а расходи из сиве зоне у распону од девет до 39,6 одсто.

НАС НИКО НИШТА И НЕ ПИТА

Сужено деловање синдиката

Ауторка: Гордана Божић

Свака партија на власти доводила је своје људе, што се одржавало на функционисање комуналних предузећа, али и запослених у њима. Свако је у свом периоду власти желео да са својим кадровима, како су нама у синдикату објашњавали, унапреди рад, јер увек је требало да свима буде боље са тим новим људима, каже Петрашиновић

Серијал текстова о партијском запошљавању који „Крагујевачке” објављују од почетка јула ове године, добио је нову димензију у прошлом броју „сведочењем” лидера синдикалних организација о томе како су се и у којој мери запошљавани партијски кадрови у државним предузећима. Овом приликом, о актуелној теми разговарамо са председником Синдиката

комуналаца Бранком Петрашиновићем како бисмо попунили „празнину” насталу због изостанка реаговања синдиката ове делатности у прошлом броју.

Ово чинимо из разлога што је добро познато да су јавна комунална предузећа одавно постала феуди партија на власти или, још боље, приватна предузећа владајућих коалиција.

Осим монополистичког односа према ценама, исцрпљивања локалних буџета различитим захтевима за субвенције, претакања новца у партијске касе и полигона за запошљавање лојалних партијских кадрова, ова предузећа отуђила су се и од закона. Нелогично се продужавају рокови за избор директора по конкурсима, а институција конкурса се извргава рутлу, јер се на руководеће функције, по правилу, постављају декларисани партијски кадрови.

Сужено деловање синдиката

Као дугогодишњи радник ЈКП „Водовод и канализација” и председник Синдиката комуналаца Петрашиновић је компетентан да говори о овој теми, пошто је и сам имао прилику да буде сведок таквих дешавања. Уз констатовање да је у комуналним предузећима увек било запошљавања преко неке везе, било партијске, рођачке, комшијске или неке друге, он сматра да су промене у Закону о раду у све већој мери давале одрешене руке директорима, док су за раднике све неповољнији.

- Као председник синдикалаца града морам да се позовем на период пре 97. године и после тога. Тада је законом укинута радничко самоуправљање и радници више нису имали права као раније. Од тада је свака измена Закона о раду била све лошија по раднике, а све боља за послодавце, односно директоре. Ово говорим због тога што су до тада директори предузећа морали да објављују конкурсе за запошљавање нових радника, али променом закона добили су већа права и омогућено им је да запошљавају нове људе по свом личном, партијском, рођачком, комшијском избору. У ситуацији када директори законом добију одрешене руке, а синдикатима су ускраћена сва права да утичу на кадроване у предузећима, наше деловање је у том смислу сужено, објашњава Петрашиновић, уз напомену да је и сам пре 33 године почео да ради у „Водоводу” и да је тада примљен преко конкурса и преквалификације са бироа за запошљавање, при чему је од преко 50 кандидата изабран међу 12 људи који су тада добили посао.

Свесни смо да немамо никаквог утицаја на кадроване у градским предузећима, наглашава наш саговорник, нити да нас ико ишта пита о томе, али нам је и те како битно да новозапослени не треба да оптерете масу пара за зараде до те мере да постане угрожена редовност наших исплата. Такође, својим радом треба да покажу да им је место ту где јесу, јер синдикат није надлежан да унапред процењује рад некога ко још није ни почео да ради. Са друге стране, ако оценимо да неко лоше ради можемо да га критикујемо, а уколико предузеће све лошије послује него пре запошљавања нових кадрова наша је обавеза да тражимо одговорност и онога који га је запослио.

Страх од губитка посла

Синдикат запослених у комуналним делатностима у Крагујевцу, иначе, покрива у свом делокругу шест комуналних предузећа – „Водовод”, „Чистоћу”, Паркинг сервис, „Градске тржнице”, „Градска гробља” и „Зеленило”. У њима је око 1.500 запослених, а више од 80 одсто су чланови Синдиката комуналних делатности. За сва јавна и комунална предузећа важи Закон о забрани запошљавања, који истиче крајем ове године. Да ли ће бити продужен још увек нико не зна. Петрашиновић тврди да је за похвалу чињеница да у „Водоводу” за то време није било новог запошљавања, а да никоме ко је примљен на одређено време од највише две године уговор није продужен. Значајно је смањен и број радника и уместо 750 сада има око 670 запослених.

Петрашиновић каже да је, рецимо, у „Тржницама”, директор неке уговоре по сопственој процени продужио, док је у „Чистоћи” било запошљавања преузимањем из другог комуналног предузећа, што је законом омогућено. У „Градским гробљима”, осим што је ангажована једна чистачица и агенција за портирску службу, такође, није било другог запошљавања.

- Овај синдикат ће се и даље борити да се број запослених у комуналним предузећима смањује искључиво на добровољној основи, а да новозапослени морају да дају допринос раду ових фирми. Некада је овај град био индустријски, а када је дошло до гашења великих фабрика, сви који су остали без посла тражили су ухлебљење преко градских фирми. То је био велики терет, али ко је могао да се побуни против тога, када су ти људи остали на улици. Заузели смо став да они треба да помогну комуналним предузећима у њиховом раду. У то време политика синдиката није била таква да се залагао против запошљавања ових људи, али тачно је да сада има прекобројних радника. Сада се треба решити тога, али не правити социјалне случајеве, каже председник синдиката комуналаца.

Синдикат сматра да онај ко је последњи дошао треба први и да оде, али и међу њима има младих школованих људи који су потребни овим предузећима. На питање да ли су примани кадрови по партијском основу Петрашиновић одговара да су партијски сви који су на директорским местима. Свака партија на власти доводила је своје људе, што се одржавало на функционисање комуналних предузећа, али и запослених у њима. Свако је у свом периоду власти желео да са својим кадровима, како су нама у синдикату, објашњавали, унапреди рад, јер увек је требало да свима буде боље са новим кадровима које су доводили. Нисмо имали утицаја на њихове одлуке, али смо морали да бранимо интерес предузећа, признаје синдикалац. Дешавало се да је било захтева нашег синдиката да се смене технички, финансијски и директори правних служби, када смо проценили да не раде свој посао како треба. Негде је успело, негде не.

Петрашиновић тврди да је партијско запошљавање у последње две три године добило замајац у јавним предузећима, а да је у комуналним другачије и да се задржало на нивоу руководиоца.

- Ја као синдикалац не могу да знам да ли је неко ко је скоро запослен партијски кадар или није. То сазнам тек касније. Ако се закон наруши ми можемо да реагујемо, али ако није тако не можемо ништа да учинимо. Специфичност рада нашег синдиката је управо да смо везани за локалну самоуправу која је од избора до избора и од коалиције до коалиције и мењања директора променила и структуру нашег чланства. Код нас су запослени и партијски кадрови и они који то нису, али су сви они као наши чланови равноправни и ми морамо да штитимо сваког од њих, категоричан је Петрашиновић.

На питање да ли је било притужби радника да су примљени партијски кадрови одговара да је било у случајевима када су радници помислили да ће њима лично бити угрожено радно место.

- Било је појединачних случајева када су радници из страха за своје радно место долазили да се жале. Било је такве забринутости, али показало се, неосновано. Нико од њих није остао без посла. Радници су последњих година с разлогом уплашени, али више због проглашавања технолошких вишкова и начина губитка посла. Самим тим, знатно је отупела оштрица и иницијатива код чланства, па ни ми синдикалци не можемо да будемо агресивни ако наши чланови то нису. Зато смо се договорили да се нећемо мешати у оно што није наш посао, али нећемо дозволити да се угрози делатност и редовност исплата у нашим предузећима. За сада све комуналне делатности се редовно обављају, плате су прилично редовне, осим у „Градским гробљима” и „Тржницама”. У осталима је стање прилично редовно.

У ситуацији када директори законом добију одрешене руке, а синдикатима су ускраћена сва права да утичу на кадроватење у предузећима, наше деловање је у том смислу сужено.

Ја као синдикалац не могу да знам да ли је неко ко је скоро запослен партијски кадар или није. То сазнам тек касније. Ако се закон наруши ми можемо да реагујемо, али ако није тако не можемо ништа да учинимо.